

 HRVATSKI CRVENI KRIŽ

**TJEDAN
BORBE
PROTIV
TBC-a**

14. - 21. rujna

Uzročnik tuberkuloze

Tuberkuloza je zarazna bolest koja prvenstveno zahvaća pluća, ali može zahvatiti i neke druge organe (limfni čvorovi, mozak, bubrezi i dr.) pa tada govorimo o izvanplućnoj tuberkulozi. Uzročnik tuberkuloze je bacil tuberkuloze (bakterija štapićastog oblika) ili Kochov bacil - nazvan prema Robertu Kochu koji je 1882. godine objavio svoje otkriće. Od tuberkuloze može oboljeti svatko, no češće se razvija kao bolest nekih skupina ljudi (beskućnici, zatvorenici, raseljene osobe, alkoholičari i dr.), zbog neishranjenosti, loših higijenskih uvjeta, niskog životnog standarda i sl.

Izvor zaraze i simptomi tuberkuloze

Izvor zaraze je bolestan čovjek u čijem se iskašljaju nalaze bacili tuberkuloze koji se šire kapljičnim putem kao obična prehlada. Zaražene osobe ne moraju nužno oboljeti jer bacil tuberkuloze može opstati u ljudskom organizmu bez znakova bolesti. Kod većine ljudi uzročnik tuberkuloze uništava se vlastitom otpornošću organizma, pa samo manji postotak osoba oboli od aktivne i većinom plućne tuberkuloze. Svaka neliječena osoba oboljela od tuberkuloze može zaraziti od 10 do 15 ljudi godišnje, a barem jedna od njih će oboljeti. Tuberkuloza se većinom otkriva slučajno pojavom općih simptoma bolesti koji traju dulje od tri tjedna (kašalj, povišena temperatura, gubitak težine, umor i dr.).

Liječenje tuberkuloze

Tuberkuloza je izlječiva zarazna bolest ako se otkrije na vrijeme i pravilno liječi redovitim uzimanjem više lijekova istodobno (antituberkulotici). Liječenje

tuberkuloze započinje u bolnici u trajanju od dva mjeseca, a nakon otpusta iz bolnice traje još četiri mjeseca kod kuće, pridržavajući se liječničkih uputa. Nepravilno liječenje smanjuje mogućnost potpunog izlječenja, a može dovesti i do razvoja multirezistentne tuberkuloze (stvaranje otpornosti prema nekim ili svim lijekovima). Tuberkulozni bolesnik koji se ne liječi opasan je za okolinu, a 50 posto neliječenih bolesnika umire tijekom pet godina. Tuberkuloza je postala najčešća pridružena zarazna bolest kod osoba zaraženih HIV-om i vodeći uzrok smrti među oboljelima od AIDS-a. Najbolja primarna prevencija protiv tuberkuloze je cijepljenje.

Proširenost tuberkuloze u svijetu i u Hrvatskoj

Prema podacima Svjetske zdravstvene organizacije jedna trećina ljudske populacije zaražena je bacilom tuberkuloze. Od aktivne plućne tuberkuloze u svijetu boluje devet milijuna ljudi od kojih se jedna trećina ne liječi jer žive u nerazvijenim, uglavnom siromašnim, zemljama svijeta. Svake godine od tuberkuloze umire približno tri milijuna ljudi, najviše u zemljama istočne Europe, jugoistočne Azije i područjima Afrike južno od Sahare.

Kod osoba koje su u mladosti liječene od tuberkuloze, a boluju od kronične opstruktivne plućne bolesti (KOPB), bronhiektazija (proširenje bronha), dijabetesa ili su na neki drugi način imunokompromitirane, sve se češće kao uzročnik bolesti izoliraju netuberkulozne mikobakterije (mikroorganizmi u okruženju). Liječenje ovih oblika tuberkuloze je prilično zahtjevno jer su uzročnici osjetljivi samo na neke antituberkulotike, pa dužina liječenja ovisi o vrsti uzročnika, međutim prema preporukama treba trajati najmanje 12 mjeseci.

U Hrvatskoj je posljednjih desetljeća zabilježen pad broja oboljelih od tuberkuloze koji prema podacima Hrvatskog zdravstveno - statističkog ljetopisa za 2013. godinu iznosi 12 novooboljelih na 100 tisuća stanovnika (ukupno 529 osoba). Među oboljelima nema djece, ali je zato jedna četvrtina oboljelih starija od 70 godina, od čega 30 posto boluje od neke pridružene bolesti (dijabetes, KOPB, maligne bolesti). Uspješno se izliječi oko 70 posto, dok je samo jedan posto oboljelih osoba otporno na liječenje.

Pridružena tuberkuloza kod zaraženih HIV-om zabilježena je kod samo dvije osobe. Bez obzira što je epidemiološka situacija u Hrvatskoj dobra i pod kontrolom, na tuberkulozu treba stalno misliti, osobito kod upale pluća koja ne prolazi uz uobičajeni antibiotik, kod nejasnog gubitka apetita ili gubitka na tjelesnoj težini i kod osoba koje dugotrajno suho podražajno kašlju.

Svake godine Hrvatski Crveni križ obilježava Tjedan borbe protiv tuberkuloze od 14. do 21. rujna, čime se želi upozoriti sve građane, oboljele osobe i članove njihovih obitelji na važnost sprečavanja, ranog otkrivanja i pravilnog liječenja tuberkuloze.

HRVATSKI CRVENI KRIŽ, Ulica Crvenog križa 14, Zagreb • www.hck.hr • Tiskano povodom Tjedna borbe protiv tuberkuloze, 14. - 21. rujna • © HCK, kolovoz 2014.